

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden valaa koskevien säännösten tarkistamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tuomarINVALAA, todistajanvalaa, asiantuntijan valaa ja sotilasvalaa koskevia säännöksiä tarkistettaviksi uskonnonvapauslain 9 §:n vuoden 1987 alusta voimaan tulevaa muutosta vastaaviksi. Ehdotettujen säännösten mukaan uskontokuntaan kuuluva voisi valintansa mukaan joko vannon valan tai antaa vakuutuksen. Tuomioistuimen jäsen, todistaja, asiantuntija ja asevelvollinen, joka ei kuulu mihinkään

uskontokuntaan, antaisi kuitenkin aina vakuutuksen. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki valaa koskevien säännösten soveltamisesta. Lailla poistettaisiin muissa valaa koskevissa säännöksissä olevat ristiriitaisuudet uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n kanssa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

1.1. Nykyinen lainsäädäntö ja käytäntö

Voimassa olevassa lainsäädännössä säädetään noin 20 eri valasta. Ne ovat pääosin kahta tyyppiä. Ensinnäkin on viran, toimen tai tehtävän hoitamiseen liittyviä valoja ja toiseksi oikeudenkäyntiin liittyviä valoja. Valasta on säädetty kymmenissä laeissa, asetuksissa ja alemmanasteisissa säädöksissä.

Viran, toimen tai tehtävän hoitamiseen liittyvän valan vannomisvelvollisuudesta säädetään esimerkiksi seuraavissa säännöksissä:

— oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 7 § (tuomarivala),

— laki kihlakunnanoikeuden lautakunnasta (322/69) 10 § (tilapäisen lautamiehen tuomarivala),

— asetus virkavalan ja tuomarinvalan vannonmisesta (214/64; virkavala ja tuomarivala),

— lääninoikeuslaki (1021/74) 7 § (lääninoikeuden jäsenen ja lisäjäsenen tuomarivala),

— jakolaki 298 § (321/72; maoikeuden jäsenen tuomarivala),

— laki markkinatuomioistuimesta (41/78) 18 § (markkinatuomioistuimen puheenjohtajan ja jäsenen tuomarivala),

— asetus valtionalouden tarkastuksesta (216/65) 37 § (tarkastusneuvoston jäsenen ja apujäsenen tuomarivala),

— laki valantehneistä kielenkääntäjistä (191/67) 4 § (valantehneen kielenkääntäjän vala) sekä

— asevelvollisuuslaki (452/50) 28 § (sotilasvala).

Oikeudenkäyntiin liittyvien valojen vannomisvelvollisuudesta säädetään esimerkiksi:

— oikeudenkäymiskaaren 17 luvun (571/48) 29 §:ssä (todistajanvala) ja 49 §:ssä (asiantuntijan vala),

— konkurssisäännön 15 §:ssä (47/65; velallisen vala konkurssissa) ja 17 §:ssä (velallisen vaimon, lapsen, palkollisen ja eräiden muiden henkilöiden vala),

— määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetun asetuksen 11 §:ssä (49/65; velallisen vala julkisen haasteen yhteydessä) sekä

— perintökaaren (40/65) 20 luvun 6 §:ssä (pesän ilmoittajan vala) ja 21 luvun 2 §:ssä (osakkaan vala luovutettaessa kuolinpesän omaisuutta pesänselvittäjän hallintoon).

Lisäksi lainsäädäntöön sisältyy muutamia säännöksiä, joissa oikeutetaan kuulustelemaan todistajia ja asiantuntijoita valallisesti.

Velvoittautumisen muoto määräytyy nykyisin uskonnonvapauslain (267/22) 9 §:n perusteella. Säännöksen mukaan se, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan tai jota uskontokuntansa oppi estää tekemästä valaa, antaa uskonnollisen valan asemesta vakuutuksen kunnian ja omantunnon kautta. Käytännössä suurin osa kansalaisista joutuu vannomaan valan, koska noin 90 prosenttia väestöstä kuuluu jäsenenä uskonnollisiin yhdistyksiin, jotka hyväksyvät valan vannomisen.

Uskonnonvapauslain 9 §:ää on muutettu vuoden 1987 alusta. Muutetun 9 §:n (1049/85) 1 momentin mukaan uskontokuntaan kuuluva voi valintansa mukaan joko vannon valan tai antaa vakuutuksen kunnian ja omantunnon kautta, jollei vakuutuksen antamista ole erikseen säädetty velvoittautumisen ainoaksi muodoksi. Lainkohdan 2 momentin mukaan henkilö, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa vakuutuksen kunnian ja omantunnon kautta.

1.2. Asian valmistelu

Valasäännösten uudistus tuli vireille oikeusministeriössä 1970-luvulla. Lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin ei ole kuitenkaan voitu ryhtyä aikaisemmin, koska uskonnonvapauslain 9 §:n muutos oli valmisteltavana opetusministeriössä. Virkavalaa koskeva uudistus puolestaan liittyy valtion virkamieslainsäädännön uudistukseen, jonka eduskunta hyväksyi 27 päivänä toukokuuta 1986.

Käsillä oleva hallituksen esitys muodostaa valasäännösten uudistamisen ensimmäisen vaiheen. Siinä ehdotetaan lakiteknisesti tarkistettaviksi uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n kanssa ristiriidassa olevat valaa koskevat säännökset.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriön asettamassa työryhmässä. Sotilasvalaa koskeva muutos on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.

Eduskunnan toinen lakivaliokunta on loka-kuussa 1985 uskonnonvapauslain 9 §:n muutosta koskevassa mietinnössään (II LaVM 5/1985 vp.) pitänyt tärkeänä, että valasäännöstö uudistetaan muutoinkin kuin velvoittautumisen muodon osalta. Valiokunnan mietinnön mukaan uudistusta valmisteltaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että valan ja vakuutuksen tekemiseen veloitettujen määrä supistetaan valan arvoa ja luonnetta vastaavaksi. Samalla tulisi valiokunnan mukaan harkita valojen ja vakuutusten kaavojen muuttamista nykyisiä oloja vastaaviksi.

Valasäännösten uudistamisen toisessa vaiheessa onkin tarkoitus uudistaa ne valaa ja vakuutusta koskevat säännökset, jotka liittyvät viran, toimen tai tehtävän hoitamiseen. Näiden joukossa on muun muassa virkavalan ja tuomarinvalan vannomisesta annettu asetukset. Uudistaminen on mahdollista eduskunnan hyväksyttyä valtion virkamieslainsäädännön uudistuksen. Siihen sisältyvän valtion virkamieslain 28 §:n 1 momentti koskee virkamieheltä vaadittavaa virkavalaa tai vakuutusta. Lainkohdan mukaan virkamieheltä vaadittavasta virkavalasta tai vakuutuksesta on voimassa, mitä siitä erikseen asetuksella säädetään. Viittaus tarkoittaa virkavalan ja tuomarinvalan vannomisesta annettua asetusta. Valtion virkamieslainsäädännön uudistamista koskevan hallituksen esityksen (hall.es. 238/1984 vp.) perustelujen mukaan tuota asetusta on tässä yhteydessä tarkoitus muuttaa siten, että pääasiassa vain johtavassa tai muutoin erityisen vastuullisessa asemassa olevat virkamiehet tulisivat olemaan veltollisia vannomaan virkavalan.

Hallitus katsoi valtion virkamieslainsäädännön uudistamista koskevan esityksensä perusteluissa myös, että virkavalan kaava tulisi saattaa paremmin vastaamaan nykyisiä olosuhteita. Valasäännösten uudistamisen toisessa vaiheessa tullaankin myös valan ja vakuutuksen kaavat tarkistamaan sisällöltään ja kieleltään nykyisiä olosuhteita vastaaviksi.

Valan ja vakuutuksen kaavojen uusiminen vaatii perusteellista valmistelua ja monipuolista asiantuntemusta. Kun uskonnonvapauslain muutettu 9 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987, joka olisi myös nyt ehdotettujen lakien voimaantuloajankohta, ei tässä yhteydessä ole mahdollista tehdä ehdotusta valasäännösten kokonaisuudistuksesta.

Valasäännösten uudistamisen vaiheittainen eteneminen on esitetty oikeusministeriön asettaman työryhmän suunnitelmassa (Valasäännösten uudistamisen suuntaviivat. Valatyöryhmän muis-

tio 15.11.1985). Tästä suunnitelmasta oikeusministeriö on hankkinut lausunnon sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, opetusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä sosiaali- ja terveysministeriöltä. Lisäksi lausunnon ovat antaneet kirkkohallitus ja Suomen ortodoksinen kirkollishallitus.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Yleistä

Monet valaa koskevat säännökset ovat ristiriidassa uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n kanssa. Ristiriita on lähinnä kahden tyyppistä. Ensinnäkin on joitakin säännöksiä, joissa säädetty edellytykset sille, kuka vannoo valan ja kuka antaa vakuutuksen, ovat ristiriidassa uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n kanssa. Tällaisia säännöksiä sisältyy muun muassa oikeudenkäymiskaa-reen ja asevelvollisuuslakiin.

Toiseksi valaa koskevat säännökset voivat olla ristiriidassa uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n kanssa sillä tavoin, että niissä säädetään vain valasta. Nykyisissä säännöksissä onkin riittänyt pelkkä valan mainitseminen, koska voimassa olevan uskonnonvapauslain 9 §:n 2 momentin mukaan vakuutuksesta on voimassa, mitä laissa on säädetty valasta. Uskonnonvapauslain muutettuun 9 §:ään ei sisälly vastaavaa säännöstä.

Edellä mainittujen ristiriitojen poistamiseksi ehdotetaan tarkistettaviksi seuraavia säännöksiä:

- oikeudenkäymiskaaren todistajanvalaa koskeva 17 luvun 29 § sekä
- asevelvollisuuslain sotilasvalaa koskeva 28 §.

Selvyyden vuoksi ehdotetaan tarkistettavaksi myös asiantuntijan valaa koskeva oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 49 § ja lisättäväksi oikeudenkäymiskaaren 1 lukuun uusi tuomarinvalea ja tuomarinvakuutusta koskeva 6 a §.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki valaa koskevien säännösten soveltamisesta. Lailla poistettaisiin ristiriita uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n ja muussa lainsäädännössä olevien valaa koskevien säännösten väliltä. Oikeudenkäymiskaaren tuomarinvalea, todistajanvalaa ja asiantuntijan valaa sekä asevelvollisuuslain sotilasvalaa koskevia säännöksiä ehdotetaan nimenomaisesti tarkistettaviksi, koska nämä säännökset ovat keskeisiä ja niitä joudutaan soveltamaan usein.

2.2. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Tuomarinvalea (1 luvun 6 a §)

Oikeudenkäymiskaaren 1 lukuun ehdotetaan lisättäväksi selvyyden vuoksi uusi 6 a §, jossa säädetään uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n mukaisesti, kuka vannoo tuomarinvalea ja kuka antaa tuomarinvakuutuksen.

Pykälän 2 momentti sisältää viittauksen 7 §:ään, jossa säädetään tuomarinvalea kaava. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole tuomarinvalea vastaavan vakuutuksen kaavaa. Sen vuoksi 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan vakuutusta annettaessa noudatetaan soveltuvin osin valan kaavaa.

Todistajanvala (17 luvun 29 §)

Todistajanvalaa koskevaan 17 luvun 29 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 momentti, joka sisältää uskonnonvapauslain 9 §:n muutoksen mukaiset edellytykset sille, kuka vannoo todistajanvalaa ja kuka antaa todistajanvakuutuksen. Valan kaava sisältyisi muuttamattomana 2 momenttiin ja vakuutuksen kaava 3 momenttiin.

Asiantuntijan vala (17 luvun 49 §)

Myös asiantuntijan valaa koskevaan 17 luvun 49 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 momentti, josta velvoittautumisen muodon määräytymisperusteet käyvät ilmi uskonnonvapauslain 9 §:n muutoksen mukaisesti. Valan kaava sisältyisi muuttamattomana pykälän 2 momenttiin.

Voimassa olevassa pykälässä ei ole vakuutuksen kaavaa. Sen vuoksi pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vakuutusta annettaessa noudatetaan soveltuvin osin valan kaavaa.

Pykälän 4 momentti sisältäisi säännökset valan vannomisen tai vakuutuksen antamisen ajankohdasta sekä siitä, milloin asiantuntijana toimivalta ei vaadita valaa tai vakuutusta. Säännökset vastaavat asiallisesti nykyisin voimassa olevia säännöksiä.

2.3. Laki asevelvollisuuslain 28 §:n muuttamisesta

Asevelvollisuuslain 28 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä käy ilmi uskonnonvapauslain 9 §:n muutoksen mukaisesti, kuka vannoo sotilasvalaa ja kuka antaa sotilasvakuutuksen.

Sotilasvalan vannomisen ajankohdasta sekä siitä, kenelle vala vannotaan, on säädetty sotilasvalasta annetussa asetuksessa (199/64). Tämän

vuoksi näitä säännöksiä ei ole tarpeen ottaa asevelvollisuuslakiin.

Sotilasvalasta annetun asetuksen 5 § (794/84) sisältää myös säännöksen, jonka mukaan vakuutuksesta on voimassa, mitä mainitussa asetuksessa säädetään sotilasvalasta. Asetusta ei näin ollen ole tarpeen muuttaa tässä yhteydessä.

2.4. Laki valaa koskevien säännösten soveltamisesta

Ehdotetulla lailla valaa koskevien säännösten soveltamisesta poistettaisiin ristiriita uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n ja muussa lainsäädännössä olevien valaa koskevien säännösten väliltä. Tällaisia säännöksiä on noin 50, joten ehdotetun kaltainen laki on lakiteknisesti tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto ristiriidan poistamiseksi kuin se, että muutettaisiin erikseen jokaista uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n kanssa jonkinasteisessa ristiriidassa olevaa säännöstä. Näitä säännöksiä voidaan tarkistaa valaa koskevilta osin myöhemmin sitä mukaa kuin kysymyksessä olevaa lainsäädäntöä muutoinkin uudistetaan.

Tehtävän hoitamiseen liittyviä valoja koskevat säännökset tulevat—kuten perustelujen kohdassa 1.2. on todettu—tarkistettaviksi jo valasäännösten uudistamisen toisessa vaiheessa. Jos virkavalan vannomisvelvollisuutta supistetaan tuolloin niin, että virkavala tai vakuutus vaaditaan vain johtavassa tai muutoin vastuullisessa asemassa olevilta virkamiehiltä, tulevat myös tehtävän hoitamiseen liittyvät valat joko poistettaviksi tai muutettaviksi kirjallisiksi vakuutuksiksi.

Lain 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin vakuutus yhdenveroiseksi valan kanssa niissä säännöksissä, joissa nykyään säädetään vain velvollisuudesta vannota vala. Momentissa ilmaistaisiin myös uskonnonvapauslain muutetun 9 §:n mukaisesti, kuka vannoo valan ja kuka antaa vakuutuksen. Pykälän 1 momentissa tarkoitettut säännökset liittyvät viran, toimen tai tehtävän hoitamiseen taikka oikeudenkäyntiin. Viran, toimen tai tehtävän hoitamiseen liittyvästä valasta säädetään seuraavissa säännöksissä:

— oikeudenkäynnistä huoneenvuokra-asioissa annetun lain (650/73) 31 § (asunto-oikeuden jäsenen ja hovioikeuden asiantuntijajäsenen tuomarinvalla),

— markkinatuomioistuimesta annetun lain 18 § (markkinatuomioistuimen puheenjohtajan ja jäsenen tuomarinvalla),

— jakolain 298 § (maaoikeuden jäsenen tuo-

marinvalla),

— vesilain (264/61) 15 luvun 3 § (vesioikeuden jäsenen tuomarinvalla) ja 16 § (vesiylioikeuden insinööri-neuvoksen tuomarinvalla),

— työtuomioistuimesta annetun lain (646/74) 7 § (työtuomioistuimen jäsenen ja varajäsenen tuomarinvalla),

— työneuvostosta ja työsuojelun poikkeusluvista annetun lain 14 § (26/79; työneuvoston jäsenen tuomarinvalla),

— vakuutus-oikeudesta annetun lain (14/58) 10 § (vakuutus-oikeuden jäsenen tuomarinvalla),

— vaarallisten rikoksensuusijain eristämisestä annetun lain (317/53) 5 § ja vaarallisten rikoksensuusijain eristämisestä annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen (277/54) 10 § (vankilaoikeuden jäsenen tuomarinvalla),

— sotilasoikeudenkäyntilain (326/83) 12 § (sotilasjäsenen tuomarinvalla),

— kihlakunnanoikeuden lautakunnasta annetun lain 10 § (tilapäisen lautamiehen tuomarinvalla),

— lääninoikeuslain 7 § (lääninoikeuden jäsenen ja lisäjäsenen tuomarinvalla),

— kirkkolain (635/64) 437 § (piispan sekä tuomiokapitulin jäsenen ja apujäsenen tuomarinvalla) ja 438 § (tuomiokapitulin notaarin virkavalalla),

— merilain (167/39) 243 § (katsastus- ja arviomiehen virkavala) ja 252 § (237/67) (asiantuntijan virkavala),

— kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/77) 17 § (toimitusinsinöörin virkavala),

— patenttilain (550/67) 67 § (asiantuntijan vala),

— ulosottolain 1 luvun 14 § (389/73; ulosottomiehen ja ulosottoapulaisen virkavala),

— valantehneistä kielenkääntäjistä annetun lain 4 § (valantehneen kielenkääntäjän vala),

— metsälain 48 § (metsänvartijan vala),

— teurasruhojen punnituksesta annetun lain (627/66) 5 § (punnitsijan vala),

— tuomiokuntain hoidosta annetun asetuksen 1 § (722/74; notaarin tuomarinvalla),

— lääninoikeusasetuksen (751/75) 6 § (lääninoikeuden esittelijän virkavala),

— lääninhallituksesta annetun asetuksen (188/55) 55 § (maaherran virka- ja tuomarinvalla sekä lääninvirkakuntaan kuuluvan viran tai toimen haltijan ja viran tai toimen sijaisen virkavalalla),

— vankeinhoitolaitoksesta annetun asetuksen (134/86) 56 § (laitoshallinnon virkamiehen virkavala),

— liikevaihtovero-oikeudesta annetun asetuksen (56/71) 7 § (liikevaihtovero-oikeuden jäsenen tuomarinvala),

— valtiontalouden tarkastuksesta annetun asetuksen (216/65) 37 § (tarkastusneuvoston jäsenen ja apujäsenen tuomarinvala),

— valtiokonttorista annetun asetuksen (1109/85) 27 § (oikaisulautakunnan jäsenen tuomarinvala),

— sairausvakuutusasetuksen (437/63) 44 § (vakuutustoimikunnan puheenjohtajan ja jäsenen virkavala sekä vakuutuslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenen virka- ja tuomarinvala),

— tarkastuslautakunnasta annetun asetuksen (422/64) 9 § (tarkastuslautakunnan jäsenen tuomarinvala),

— puutavarannittausasetuksen (162/69) 13 § (virallisen mittajan sekä mittauslautakunnan puheenjohtajan, jäsenen ja tämän varamiehen tuomarinvala),

— maatalouden markkinointineuvostosta annetun asetuksen (968/82) 3 § (neuvoston jäsenen virkavala),

— poronhoitolain räytäntöönpanosta annetun asetuksen 6 § (72/68; poroisännän, varaisännän, rahastonhoitajan, työnjohtajan ja lukumiehen virkavala)

— metsästysasetuksen 31 § (metsästyksenvarti-
jan vala),

— kalastusasetuksen (1116/82) 47 § (kalastuksenvalvojan vala) sekä

— kananmunien ja kananmunavalmisteiden tarkastuksesta ja hinnanalennuskorvauksen maksamisesta annetun asetuksen (64/85) 5 § (tarkastajan vala).

Oikeudenkäyntiin liittyvän valan vannomisvel-

vollisuudesta säädetään seuraavissa säännöksissä:

— perintökaaren 20 luvun 6 § (pesän ilmoittajan vala) ja 21 luvun 2 § (osakkaan vala luovutettaessa kuolinpesän omaisuutta pesänselvittäjän hallintoon),

— määräajasta velkomisasioissa sekä julkisesta haasteesta velkojille annetun asetuksen 11 § (velallisen vala julkisen haasteen yhteydessä),

— konkurssisäännön 15 § (velallisen vala konkurssissa) ja 17 § (velallisen vaimon, lapsen, palkollisen ja eräiden muiden henkilöiden vala) sekä

— akordilain (148/32) 8 § (velallisen vala akordissa).

Voimassa olevassa lainsäädännössä on myös joitakin säännöksiä, joissa oikeutetaan kuulustelemaan todistajia tai asiantuntijoita valallisesti. Tällainen säännös sisältyy seuraaviin lakeihin:

— lääninoikeuslain 16 §,

— hallintomenettelylain (598/82) 19 §,

— liikevaihtovero-oikeudesta annetun lain (745/69) 10 §,

— työtuomioistuimesta annetun lain 32 § sekä

— vakuutus-oikeudesta annetun lain 9 §.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 1 momentin säännöstä sovelletaan myös tällaisissa tapauksissa.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987, koska uskonnonvapauslain 9 §:n muutos tulee voimaan mainittuna ajankohdantana.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 §:n 1 momentin johdantolause ja 2 momentin johdantolause sekä 49 §:n 1 momentin johdantolause ja 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä heinäkuuta 1948 annetussa laissa (571/48), sekä

lisätään 1 lukuun uusi 6 a §, 17 luvun 29 §:ään uusi 1 momentti, jolloin muutettu 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, sekä 49 §:ään uusi 1 momentti, jolloin muutettu 1—3 momentti siirtyvät 2—4 momentiksi, seuraavasti:

1 luku**Yleisistä tuomioistuimista****6 a §**

Tuomioistuimen jäsenen on valintansa mukaan joko vannottava tuomarivala tai annettava tuomarinvakuutus. Tuomioistuimen jäsen, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Vala vannotaan niin kuin 7 §:ssä säädetään. Vakuutus annetaan noudattaen soveltuvien osien valan kaavaa.

17 luku**Todistelusta****29 §**

Todistajien on kunkin erikseen valintansa mukaan joko vannottava todistajanvala tai annettava todistajanvakuutus. Todistaja, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Vala vannotaan seuraavan kaavan mukaan:

Vakuutus annetaan seuraavan kaavan mukaan:

49 §

Asiantuntijan on valintansa mukaan joko vannottava asiantuntijan vala tai annettava asiantuntijan vakuutus. Asiantuntija, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Vala vannotaan seuraavan kaavan mukaan:

Vakuutus annetaan noudattaen soveltuvien osien valan kaavaa.

Asiantuntija vannoo valan tai antaa vakuutuksen silloin, kun hänet määrätään asiantuntijaksi. Jollei hän ole silloin läsnä tuomioistuimessa, hän vannoo valan tai antaa vakuutuksen ennen lausuntansa antamista. Valan tai vakuutuksen kaava on tällöin sovitettava sen mukaan. Julkisen viran, toimen tai tehtävän nojalla asiantuntijana toimivalta ei vaadita valaa tai vakuutusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

2.

Laki**asevelvollisuuslain 28 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1950 annetun asevelvollisuuslain (452/50) 28 § näin kuuluvaksi:

28 §

Vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen on valintansa mukaan joko vannottava sotilasvala tai annettava sotilasvakuutus. Asevelvollinen, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

3.

Laki

valaa koskevien säännösten soveltamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Joka lain tai asetuksen nojalla on velvollinen vannomaan valan, voi valintansa mukaan joko vannon valan tai antaa vakuutuksen. Joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Mitä 1 momentissa säädetään, on vastaavasti

voimassa, milloin todistajaa, asiantuntijaa tai muuta henkilöä voidaan lain tai asetuksen nojalla kuulla tai kuulustella valallisesti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Oikeusministeri *Christoffer Taxell*

1.

Laki

Liite

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 29 §:n 1 momentin johdantolause ja 2 momentin johdantolause sekä 49 §:n 1 momentin johdantolause ja 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä heinäkuuta 1948 annetussa laissa (571/48), sekä

lisätään 1 lukuun uusi 6 a §, 17 luvun 29 §:ään uusi 1 momentti, jolloin muutettu 1 ja 2 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi, sekä 49 §:ään uusi 1 momentti, jolloin muutettu 1—3 momentti siirtyvät 2—4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisistä tuomioistuimista

6 a §

Tuomioistuimen jäsenen on valintansa mukaan joko vannottava tuomarivala tai annettava tuomarinvakuutus. Tuomioistuimen jäsen, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Vala vannotaan niin kuin 7 §:ssä säädetään. Vakuutus annetaan noudattaen soveltuvien osien kaavaa.

17 luku

Todistelusta

29 §

29 §

Todistajien on kunkin erikseen valintansa mukaan joko vannottava todistajanvala tai annettava todistajanvakuutus. Todistaja, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Vala vannotaan seuraavan kaavan mukaan:

Todistajat vannokoot kukin erikseen, käsi kirjalla tai uskontokuntansa määräämää menoa noudattamalla, tämän valan:

Minä N.N. lupaan ja vannon kaikkivaltiaan ja kaikkitietävän Jumalan kautta, että minä todistan ja kerron kaiken totuuden tässä asiassa siitä mitään salaamatta tai siihen mitään lisäämättä taikka sitä muuttamatta.

Joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan taikka jota uskontokuntansa oppi estää valaa tekmästä, antakoon tämän vakuutuksen:

Vakuutus annetaan seuraavan kaavan mukaan:

Minä N.N. lupaan ja vakuutan kunnian ja oman tunnon kautta, että minä todistan ja kerron kaiken totuuden tässä asiassa siitä mitään salaamatta tai siihen mitään lisäämättä taikka sitä muuttamatta.

Voimassa oleva laki

49 §

Jos asiantuntija, kun hänet määrätään, on oikeudessa saapuvilla, vannokoon, *käsi kirjalla tai hänen uskontokuntansa määräämää menoa noudattamalla*, tämän valan:

Minä N.N. lupaan ja vannon kaikkivaltiaan ja kaikkietävän Jumalan kautta, että olen parhaan ymmärryksen mukaan täyttävä minulle annetun tehtävän.

Jos asiantuntija ei ole silloin oikeudessa saapuvilla, tehköön valan lausuntonsa antaessaan ja sovitettakoon vala sen mukaan. Valan vaihtamisesta kunnian ja omantunnon kautta annettavaan vakuutukseen olkoon voimassa, mitä todistajanvalasta on sanottu.

Siltä, jota julkisen viran tai toimen nojalla käytetään asiantuntijana, älköön valantekoa tai vakuutuksen antamista vaadittako.

Ehdotus

49 §

Asiantuntijan on valintansa mukaan joko vannottava asiantuntijan vala tai annettava asiantuntijan vakuutus. Asiantuntija, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Vala vannotaan seuraavan kaavan mukaan:

Vakuutus annetaan noudattaen soveltuvin osin valan kaavaa.

Asiantuntija vannoo valan tai antaa vakuutuksen silloin, kun hänet määrätään asiantuntijaksi. Jollei hän ole silloin läsnä tuomioistuimessa, hän vannoo valan tai antaa vakuutuksen ennen lausuntonsa antamista. Valan tai vakuutuksen kaava on tällöin sovitettava sen mukaan. Julkisen viran, toimen tai tehtävän nojalla asiantuntijana toimivalta ei vaadita valaa tai vakuutusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

2.

Laki**asevelvollisuuslain 28 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1950 annetun asevelvollisuuslain (452/50) 28 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

28 §

Sitten kun ne, joiden on astuttava vakinaiseen palvelukseen, ovat saapuneet siihen joukko-osastoon, johon heidät on määrätty, joukko-osaston päällikkö vannottakoon heillä säädetyn sotilasvalan. Joka omantunnonsyiden vuoksi ei voi valaa vannota, antakoon sitä vastaavan juhlallisen vakuutuksen.

Ehdotus

28 §

Vakinaisessa palveluksessa olevan asevelvollisen on valintansa mukaan joko vannottava sotilasvala tai annettava sotilasvakuutus. Asevelvollinen, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, antaa kuitenkin vakuutuksen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

